

דרך פיקודיך

פנינים על פרשת שבוע מרבנו

אדני השדה המחובר לאדמה

וַיֵּצֵר ה' אֱלֹקִים מִן הָאָדָמָה כָּל זֵוִית הַשְּׂדֵה וְאֵת כָּל עֹף הַשָּׁמַיִם וַיֵּבֵא אֶל הָאָדָם (ב' י"ט)

קשה: הרי זמן בריאת בעלי החיים נכתב כבר לעיל, שנבראו ביום חמישי וחלקם ביום השישי, ולמה חזר ושנאו כאן (ועי' רש"י). וקושיא נוספת: אם כבר חוזר פעם שניה, מדוע השמיט הפסוק את 'בהמה ורמש' (ולעיל א' כ"ד כן כתוב) ומה מיוחד בחית השדה ועוף השמים שנשנו דווקא הם בפסוק.

ויש לומר, כי בחיות ועופות יש מין שאינו יכול לבוא אל האדם שיקרא להם שם, וכדלהלן. ולכן היה צריך לברוא עוד פעם מן האדמה סמוך למקום שעומד בו אדם הראשון, אבל שאר בהמה ורמש יכלו כולם לבוא.

בחיה יש מין שנקרא 'אדני השדה', והיא חיה המחוברת בטיבורה לשדה עם חבל גדול, וצורתה כצורת אדם, בפרצוף, ידיים ורגלים (כלאים פ"ח מ"ה ברע"ב ודעת רבי יוסי שמטמא באוהל כאדם).

ובעוף יש מין שמחובר בחרטומו לאילן, ונזכר בשו"ע יורה דעה סי' פ"ד סט"ו.

ועל פי זה ביאר רבינו את לשון הפסוק בפרשת וארא (ח' י"ז), במכת ערוב: הִנְנִי מְשַׁלְיִתְךָ וּבִעֲבָדֶיךָ וּבְעַמְּךָ וּבְכַתְּיָךְ אֵת הָעֶרֶב וּמְלָאוּ בְּתֵי מְצָרֶיךָ אֵת הָעֶרֶב וְגַם הָאָדָמָה אֲשֶׁר הֵם עָלֶיהָ.

מה כוונת הפסוק 'וְגַם הָאָדָמָה אֲשֶׁר הֵם עָלֶיהָ'?

ואפשר, שהכוונה לאותם הדברים המחברים לאדמה, כנ"ל, שהם יבואו, עם האדמה המחוברת אליהם, להכות במצרים.

וחביב על רבינו לספר המעשה באדני השדה, שמוכא במדרש (תנחומא החדש, במבוא, דף ס"ג) ונעתיקה בלשונו:

'פִּי עִם אֲבִנֵי הַשְּׂדֵה כְּרִיתְךָ' (איוב ה' כ"ג) אֲדַמִּי כתיב. ומהו אדמי?

מעשה בזקן אחד שנתארח בהיהא מקום בבית חסיד ועשה לו כבוד גדול. לצהרים אמרה לו אשתו של בעל הבית לבעלה, אדוני מה נאכל הלילה, לכבוד האורח, אמר לה 'אדם שלנו'.

שמע הזקן, הרגיש ואמר בליבו, שמא במקום הזה אוכלין זה את זה, כשם שיאכלו האדם שיאמרו לכבודי, כך שמא יבא אחר אחרי, שיאכלוני לכבודו. מה עשה אותו הזקן, יצא מאותו הבית והלך ובא לבית אחר.

לעת האוכל הלך הבעל הבית הראשון ושאל לכל שכיניו, ראיתם הזקן שבא היום לביתי? אמר אחד ראיתו נכנס בבית פלוני. הלך לשם, ונמצא שהיה על השולחן. אמר לו אדוני למה ככה עשית להניח את ביתי, עלה מכאן ובא אלי. אמר לו לא אלך, וביקשו פעמיים ושלוש ולא אבה.

כשהלך בעל הבית הראשון, אמר לו האחרון למה עשית ככה לבייש זה החסיד והוא איש אלוקים, אמר לו כזה וכזה שמעתי ותרגז בטני, מתוך היראה ברחתי ובאתי הנה.

התחיל אותו בעל הבית שוחק ואמר לו, כלום קרית בספק איוב, אמר לו כן, אמר לו כתיב כי עם אדני השדה ברייתך, אדמי במקומו מין ירק הוא זה יוצא מן האדמה כשאר עשב והוא כדמות אדם ונשרש בארץ, וכשיוצא מן הארץ יוצא ראשו תחלה עד שיוצא חוץ לארץ כולו, ובאמצע מקום שאר בני אדם, יש כמין מעיין שקורין וכו'... האחד נשרש נימין והוא כשאר הפרי נתון בזנב שלו, כן הוא באותו מעיין עד שהוא מתבשל כל צרכו ואז הוא שמן ביותר וגוסס, וזהו' פִּי עִם אֲבִנֵי הַשְּׂדֵה כְּרִיתְךָ וְחֵית הַשְּׂדֵה הַשְּׁלֵמָה לְךָ, שאין רשות לחיה להזיק אותו אדם עכ"ל המדרש.

ומכיון שהוא דבר שאינו ידוע וכמעט שלא כתבו בו הפוסקים, חשב רבינו לכתוב חיבור מיוחד ולפרט בו את פרטי דין חיה זו, ולבסוף לא יצא הדבר לפועל, אבל בכמה מקומות בספריו הוא דן בפרטים שונים: בספרו פתשגן הכתב (סי' ט"ו) אם מותר לסרוט על בשר אדני השדה כמו חיה ובהמה או שאסור כאדם. ולגבי איסור כלאים באדני השדה, בדרך אמונה (פ"ט מכלאים ס"ק ע"ז ובצה"ל).

מדוע אדם הראשון חשב שאין צריך לקרוא שם לחיה

וַיִּקְרָא הָאָדָם שֵׁם אֲשֶׁתוֹ וַזֶּוּהָ כִּי הִוא הִיְתָה אִם כָּל זֵוִי (ג' כ')

שאל רבינו: מדוע לא קרא האדם שם לאשתו רק אחרי חטא עץ הדעת, ואילו לכל הבהמות והחיות כבר קרא שם קודם? ותירץ:

מלכתחילה אדם הראשון סבר שהאשה אינה זקוקה לשם, כיון שהיא ממש כמותו וטפילה לו, שהיא תשמע לכל מה שיגיד לה ותעשה כדבריו, וכמו שאמר מיד אחרי שנבראה (ב' כ"ג) וַיֹּאמֶר הָאָדָם זֵאת הַפֶּעַם עָצָם מְעַצְמִי וּבְשֵׁר מְבַשְׂרִי.

אבל אחרי ששיכנעה אותו לאכול מעץ הדעת וחטא ואכל ונגזר עליו עונש מחמתה, ראה שזה לא כמו שהוא חשב. היא לא הולכת בדיוק אחריו ולא עושה כל מה שטוב לו, היא לא עצם מעצמי... אם כן צריכים לקרוא לה שם, אז: וַיִּקְרָא הָאָדָם שֵׁם אֲשֶׁתוֹ תָוָה פִּי הִיא הִיְתָה אִם כָּל חַי ! (שבענו מטובר)

היסטוריה – רבן של ישראל השתתף בנעילת החג בוויז'ניץ

היסטוריה והתרגשות גדולה במוצאי שמח"ת בוויז'ניץ, בעת רבן של ישראל נכנס להשתתף במעמד נעילת החג לרגל חנוכת בית המדרש הגדול של החסידות בעיר שנבנה בשנים האחרונות וכעת הושלמה בנייתה, כאשר אלפי החסידים והאדמו"ר מקבלים אותו בשירה ובריקודים ומצטופפים לזכות לראותו, האדמו"ר קם ברגש לכבוד רבינו ואף ליווה אותו עד היציאה, הגאון רבי יצחק שאול קנייבסקי בנו חביבו של רבינו נשא דברים במרכז המעמד בשליחותו לרגל חנוכת הבית. וז"ל:

אאמו"ר שליט"א ביקש ממני למסור את הדברים כדלהלן ואני אומרם ככתבם וכלשונם, ראשית אאמו"ר ביקש לומר ברבים שהוא מאד מעריך את כל פעולותיו וצדקותיו הגדולים של הרבי שליט"א הידועים לו, למען הרבות כבוד שמיים ויראת שמיים ותורה וחסד לש"ש, בפרט עתה בבניית הבית הגדול הזה שלכו"ע בית גדול (מגילה כ"ז א') גם מקום שמגדלים בו תורה, כידוע שהרבי'ה מנחך לזה כל הימים, וגם מקום שמגדלים בו תפילה, אאמו"ר שליט"א מברך את הרבי'ה שליט"א שיזכה להגדיל תורה ויראה וחסד כשאיפת ליבו הטהור מתוך בריות גופא ונהורא מעליא.

עוד ביקש אאמו"ר שליט"א לומר שהוא מאד שמח לשמוע שנתקיימה בקשתו, בקשת דודו מרנא החזו"א זלה"ה, והתאמצו בזה מאד ועשו גנרטור חשמל כשר לשבת קודש לביהמ"ד שהחזו"א סבר שזה מעיקר הדין, ואמר אאמו"ר שליט"א שכל העוסקים והמקפידים להיזהר להשתמש רק בגנרטור כשר בשבת יזכו לברכתו של האי סבא קדישא מרן החפץ חיים זצ"ל, יזכו לבנים גדולי ישראל, עוד ביקש אאמו"ר להציע לציבור גדול וקדוש זה ללמוד בשנת השמיטה בהאי שתא כל יום שני הלכות בהלכות שביעית ועל ידי זה נזכה שלא ימצאו תינוק ותינוקת שלא יהיו בקיאים בהלכות שביעית, ועי"ז נזכה להגאולה השלימה, במהרה בימינו אמן, כמו שאמרו חז"ל בסנהדרין במוצאי שביעית בן דוד בא, ואאמו"ר שליט"א מברך את כל הציבור הקדוש זה שיזכו לנחת דקדושה מכל יוצאי חלציהם, ויתקיים בהם מקרא שכתוב וציויתי את ברכתי.

בדרכו נלך

מהנעשה והנשמע בקודש פנימה

- במהלך ימי החג רכבות עמך בית ישראל בראשם גדולי תורה, ראשי ישיבות, מרביצי תורה, ואישי ציבור עלו להקביל פני רבינו ברגל, - מיד במוצאי החג לאחר שמחת בית השואבה במעונו, נסע רבינו לפקוד את שריד בית מקדשינו, בתפילתו לישועת הכלל והפרט, במהלך המסע נכנס רבינו לביקור חג אצל תלמידו המובהק הגרי"מ דרוק ראש ישיבות תפארת ישראל.

- במרכז מעמד הכנסת ספר התורה לשיבת רש"י הובא דבר רבן של ישראל, וזה לשונו: בס"ד תשרי תשפ"ב, ברכות שמים מעל לכבודה של תורה ולומדיה לאיש אשר רוח בו אשר מהלך כנגד רוחו של כל אחד ואחד, ומרביץ תורה ויראה עשרות בשנים וידיו רב לו בהשבת לב בנים על אבותם, ירבו כמותו בישראל הגאון הגדול רבי חיים חייקל זאב מילצקי שליט"א, יזכה כבוד ראש הישיבה שליט"א ובני ביתו היקרים המוסרים נפשם על התורה להגדיל תורה ולהאדירה בבריות גופא ונהורא מעליא וברוב נחת דקדושה עוד שנים רבות על ממלכתו ולהעמיד תלמידים לאלפים, ברכה מיוחדת למעלת כבוד הנגיד החשוב הר"ר מאיר בליסקא שיחי' לאוי"ט ומשפחתו על הכנסת ספר התורה לשיבת הקדושה רש"י, אשריכם שזכיתם להכניס את התורה למקום הקדוש הזה, בברכת מועדים לשמחה.

- ביום ראשון הבעל"ט, יערך בעז"ה בראשות רבן של ישראל שליט"א ומרן ראש הישיבה שליט"א מעמד אדיר לרכבות בני הישיבות בארץ הקודש לרגל תחילת לימוד דיני שביעית כהוראת רבינו והכרזת חתני תלמודו בידו, המעמד צפוי להתקיים על ידי מכון שיח אמונה ואיחוד בני הישיבות בארץ ישראל, בהיכל ארנה בעיר ירושלים, בליווי כלי נגינה לכבוד התורה ולומדיה. התיעוד בעמוד זה: שוקי לרר. בקודש פנימה.

"אנא העתירו בתפילה לרפואת הילד יקותיאל יצחק בן חנה (שרייבר) הזקוק לרחמי שמים מרובים בתושח"י, קו התהילים 03-3065528"